

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 324/2013-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. februára 2014 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť M. V., zastúpeného advokátkou Mgr. Gabrielou Hlavinkovou, Advokátska kancelária, 1. mája 174/13, Trenčín, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 18 D 6174/1993 v období po rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 321/2010-26 z 24. novembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. V. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 18 D 6174/1993 v období po

rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 321/2010-26 z 24. novembra 2010 porušené bolo.

2. M. V. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 6 500 € (slovom šesťtisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Trenčín povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. M. V. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 413,91 € (slovom štyristotrinásť eur a deväťdesiatjeden centov), ktorú je Okresný súd Trenčín povinný zaplatiť na účet jeho advokátky Mgr. Gabriely Hlavinkovej, Advokátska kancelária, 1. mája 174/13, Trenčín, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 324/2013-9 z 5. júna 2013 prijal na ďalšie konanie sťažnosť M. V. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 D 6174/1993 v období po rozhodnutí ústavného súdu č. k. I. ÚS 321/2010-26 z 24. novembra 2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti poukázal predovšetkým na to, že napadnuté dedičské konanie ani do podania predmetnej ústavnej sťažnosti nebolo právoplatne rozhodnuté napriek tomu, že ústavný súd mu už svojím nálezom č. k. I. ÚS 321/2010-26 z 24. novembra 2010 „*dal za pravdu*“, teda vyslovil porušenie jeho označených základných práv a aj prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

Z obsahu sťažnosti ďalej vyplynulo, že: „Bohužiaľ v rýchlosti a odbornosti vybavenia dedičskej veci sa nič nezmenilo. Za roku 2011 sa jediným posunom vo veci bolo to, že notárka začala finalizovať zoznam vecí a práv patriacich do dedičstva a za tým účelom prikázala právnej zástupkyňi sťažovateľa zabezpečenie zápisu chaty, ktorá je predmetom dedenia, do katastra nehnuteľností, čo právna zástupkyňa sťažovateľa, na náklady sťažovateľa bezodkladne zabezpečila(...). Medzi tým v auguste 2011 zomrela dedička - manželka poručiteľa, pani G. V., čo sme notárke tiež bezodkladne oznámili. Následne sme čakali do januára, kedy sme od súdneho komisára obdržali absurdnú výzvu, na ktorú sme nepovažovali za potrebné reagovať, avšak výzva nám prišla opätovne vo februári a odpoveď na výzvu uvádzame v prílohe(...)

Následne nám prišlo predvolanie na pojednávanie k notárke na dňa 5. 6. 2012, kedy notárka veci prejedнала a každý účastník uviedol svoj návrh. Uznesenie o dedičstve nám bolo doručené súdom až 27. 11. 2012(...)

Sťažovateľ nebol spokojný s rozhodnutím o dedičstve a preto podal odvolanie Rovnako jeho sestra B. V.(...)

Okrem toho sa sťažovateľovi začali sťažovať susedia okolitých nehnuteľností, ktoré trpia tým, že predmet dedičstva nemá vlastníka, chátra a rozmnožujú sa tu aj nebezpečné rastliny. Vzhľadom na to, že sťažovateľ nemá od nehnuteľnosti ani kľúče a nemá ani istotu toho, že bude vlastníkom, nemôže sa o toto ani postarať(...)

Prekvapuje nás, že v iných prípadoch súdy vedia okamžite a bez závažných dôvodov zmeniť notára, ktorý má prejednať dedičstvo, ale v tomto prípade na opakované žiadosti sťažovateľa v minulosti toto Okresný súd v Trenčíne nespravil.

Sťažovateľ sa domáhal, aby súd rozhodol o dedičstve, ktoré nie je obsiahle ani inak právne náročné, v ktorom je niekoľko závetov poručiteľa ale žiadny z dedičov ani jeden závet na súde nenapadol námietkou neplatnosti. (...)

2.1 Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd v Trenčíne vo veci vedenej pod sp. zn. 18D 6174/1993 porušil právo M. V., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy(...) a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

2. Okresnému súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 18D 6174/1993 sa prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie rozhodnutá.

3. M. V. sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 10.000 Eur(...), ktoré je Okresný súd v Trenčíne povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. M. V. sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 275,95 Eur(...), ktorú je Okresný súd v Trenčíne povinný vyplatiť na účet jeho advokátky Mgr. Hlavinkovej Gabriely, do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia. “

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr 988/2013 z 18. augusta 2013 a právna zástupkyňa sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 3. septembra 2013.

3.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Okolnosti uvádzané právnou zástupkyňou sťažovateľa v sťažnosti doručenej ústavnému súdu 19. 02. 2013(...) týkajúce sa skutkového stavu veci sú len sčasti pravdivé(...). Súd(...) vykonával viaceré opatrenia na zabezpečenie plynulého konania vo veci. Toho času sa vo veci riadne koná(...), dávam do pozornosti neprimeranú požiadavku sťažovateľa na odškodnenie, a to predovšetkým preto, že súd urobil potrebné opatrenia, aby sa vo veci konalo. Sťažovateľovi už odškodnenie priznané bolo, a preto zadostučinenie, ktorého sa domáha vo výške 10.000 €, je úplne neprimerané.“

3.2 Právna zástupkyňa sťažovateľa v reakcii na uvedené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu zaujala toto stanovisko:

„Nedomnievame sa, že náš návrh je len čiastočne pravdivý ako to uvádza Okresný súd Trenčín vo svojom vyjadrení. Všetky skutočnosti, ktoré sme v našej sťažnosti uviedli sa zakladajú na faktoch a z pozície advokáta nie je v mojej kompetencii ani to nie je mojou povinnosťou zisťovať, aké interné opatrenia robí súd s notárom ako súdnym komisárom(...) Prekvapuje ma tvrdenie Okresného súdu v Trenčíne, že odškodné vo výške 10 000,00 Eur, ktoré žiada sťažovateľ je neprimerané. Práve také odškodné totiž Okresný súd v Trenčíne už

zaplatil jeho sestře pani B. V., ktorá sa sťažovala podľa našich informácií, na prieťahy v tomto dedičskom konaní priamo na Ústavný súd bez toho, aby sa najskôr sťažovala na prieťahy u predsedu Okresného súdu v Trenčíne. Nemyslíme si, že súd a notár konajú priebežne. Vykonanie jedného úkonu, či už notárom alebo súdom za šesť mesiacov, aby sa akože zachovala lehota, ktorej prekročenie sa považuje za prieťahy v konaní je značne alibistické. K dnešnému dňu Vám ani z hlavy nedokážem uviesť, kedy naposledy sa v dedičskej veci niečo dialo, ale mám pocit, že tento rok určite nie.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, z oznámenia súdnej komisárky Notárskej komory Slovenskej republiky o vykonaných úkonoch v danej veci a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde v konaní vedenom pod sp. zn. 18 D 6174/1993 v období po rozhodnutí ústavného súdu č. k. I. ÚS 321/2010-26 z 24. novembra 2010:

«03. 12. 2010 - spis z okresného súdu doručený súdnej komisárke JUDr. Zuzane Lutášovej

07. 12. 2010 - vykonaný súpis majetku podľa aktuálnych dokladov katastra

06. 05. 2011 - spis doručený okresnému súdu na nahliadnutie(...)

13. 05. 2011 - vrátenie spisu z okresného súdu súdnej komisárke

22. 07. 2011 - odoslanie súpisu majetku účastníkom konania s výzvou, aby do

30. 09. 2011 písomne oznámili svoje námietky

22. 07. 2011 - predvolanie právnej zástupkyne sťažovateľa advokátky Mgr. Gabriely Hlavinkovej za účelom „kontroly pripraveného súpisu majetku a zápisu neevidovanej chaty do katastrálnej evidencie“

26. 07. 2011 - súdnou komisárkou spísaná zápisnica, právnej zástupkyňi sťažovateľa uložená povinnosť „vykonať úkony k zápisu chaty č. s. 923 k. ú. O. do katastrálnej evidencie“

14. 10. 2011 - dožiadanie Okresného súdu Bratislava IV o oznámenie okruhu dedičov po manželke poručiteľa G. V. zomrelej 20. 8. 2011

12. 01. 2012 - urgencia žiadosti adresovanej Okresnému súdu Bratislava IV „o doručenie okruhu dedičov po neb. manželke poručiteľa G. V.“ súdnou komisárkou

12. 01. 2012 - žiadosť o poskytnutie informácie, v akom štádiu sa nachádza dedičské konanie po nebohej G. V. a doručenie potvrdenia o okruhu dedičov adresovaná advokátovi JUDr. Jurajovi Trokanovi a Mgr. Gabriele Hlavinkovej súdnou komisárkou

07. 02. 2012 - výzva na súčinnosť, doručenie potvrdenia o okruhu dedičov po manželke poručiteľa G. V. alebo osvedčenia (uznesenia) v jej dedičskej veci do 29. februára 2012 adresovaná advokátom JUDr. Jurajovi Trokanovi a Mgr. Gabriele Hlavinkovej súdnou komisárkou

13. 02. 2012 advokátka Mgr. Gabriela Hlavinková reagovala na uvedenú výzvu súdnej komisárky

03. 05. 2012 - výzva okresného súdu súdnej komisárke na predloženie spisu

11. 05. 2012 - vytýčenie termínu pojednávania na 5. júna 2012 a predvolanie účastníkov konania súdnou komisárkou

15. 05. 2012 - odoslanie spisu okresnému súdu

31. 05. 2012 - vrátenie spisu súdnej komisárke

05. 06. 2012 – sa uskutočnilo dedičské pojednávanie na ktorom k uzavretiu dedičskej dohody medzi účastníkmi nedošlo

18. 06. 2012 opatrením (č. 8) predsedníčka krajského súdu JUDr. Aleny Radičovej zastavila s okamžitou platnosťou nápad vecí súdnej komisárke JUDr. Zuzane Lutašovej do 30. 11. 2012

04. 07. 2012 - predloženie spisu okresnému súdu s vypracovaným návrhom uznesenia č. k. 18D 6174/1993-703

10. 07. 2012 - záväzný pokyn sudcu okresného súdu adresovaný súdnej komisárke vzhľadom na ďalší postup vo veci

26. 07. 2012 okresný súd vrátil spis súdnej komisárke na doplnenie návrhu uznesenia

16. 08. 2012 – predsedníčka okresného súdu žiada notársku komisárku o oznámenie stavu konania

06. 09. 2012 notárska komisárka reagovala na uvedenú žiadosť predsedníčky okresného súdu

24. 10. 2012 - upozornenie súdnej komisárky predsedníčkou okresného súdu č. k. Spr 954/2012-726 na nečinnosť a možnosť iniciácie disciplinárneho stíhania v prípade ďalších prierahov

02. 11. 2012 - predloženie spisu okresnému súdu s prepracovaným návrhom uznesenia

20. 11. 2012 – okresný súd schválil dedičské uznesenie č. k. 18D 6174/1993-737 o určení všeobecnej hodnoty dedičstva a potvrdení nadobudnutia dedičstva(...)

10. 12. 2012 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti dedičskému uzneseniu č. k. 18D 6174/1993-737

12. 12. 2012 - uznesenie č. k. 18D 6174/1993-747, ktorým okresný súd ukladá M. V. zaplatiť súdny poplatok za odvolanie proti uzneseniu č. k. 18D 6174/1993-737

18. 12. 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie dedičky Mgr. B. V. k odvolaniu sťažovateľa

27. 12. 2012 podala odvolanie proti uzneseniu č. k. 18D 6174/1993-737 aj dedička Mgr. B. V.

07. 01. 2013 - uznesenie č. k. 18D 6174/1993-756, ktorým okresný súd ukladá Mgr. B. V. zaplatiť súdny poplatok za odvolanie

23. 01. 2013 - úradný záznam č. k. 18D 6174/1993-760, sudkyňa odvolaniu proti uzneseniu č. k. 18D 6174/1993-737 vydaného vyšším súdnym úradníkom nemieni vyhovieť v plnom rozsahu a spis predkladá Krajskému súdu v Trenčíne

29. 01. 2013 - uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č. k. 6 CoD/1/2013-763, ktorým sa zrušuje napadnuté rozhodnutie okresného súdu a vec sa mu vracia na ďalšie konanie, (právoplatnosť 4. marca 2013)

14. 03. 2013 - spis predložený súdnej komisárke na ďalšie konanie s pokynmi ako postupovať vo veci

15. 04. 2013 - žiadosť „vyjadrenie o cene huslí“ súdnej komisárky adresovaná právnym zástupcom účastníkov konania

06. 05. 2013 sťažovateľ reagoval na dotaz súdnej komisárky

13. 05. 2013 dedička Mgr. B. V. reagovala na dotaz súdnej komisárky

13. 08. 2013 - v úradnom zázname sudkyňa konštatuje, že podanie Mgr. B. V., v ktorom konštatuje, že súdna komisárka „koná výlučne v prospech druhého dediča M. V.“ nemá náležitosti námietky zaujatosti a nebude sa naň prihliadať

13. 08. 2013 - oznámenie adresované právnym zástupcom Mg. B. V., v ktorom sa konštatuje, že na jej námietku sa nebude prihliadať a nebude sa o nej rozhodovať.»

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. 18 D 6174/1993 v období po rozhodnutí

ústavného súdu č. k. I. ÚS 321/2010-26 z 24. novembra 2010 dochádza opätovne k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a rovnako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. I. ÚS 41/02).

Ústavný súd už v rámci svojej predchádzajúcej rozhodovacej činnosti judikoval, že úkony notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve sú úkonmi súdu, a preto aj nimi možno spôsobiť zbytočné prietahy, za ktoré nesie zodpovednosť všeobecný súd (III. ÚS 47/00).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd – rovnako ako v náleze č. k. I. ÚS 321/2010-26 – konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania ani v napadnutom období nebola závislá od zložitosti veci. Napokon ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení vo vzťahu k napadnutému obdobiu nepoukázala na skutkovú alebo právnu zložitost' predmetnej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu závažnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom období k zbytočným priet'ahom v konaní. Sťažovateľ síce v posudzovanom štádiu konania využil možnosti podľa Občianskeho súdneho poriadku (odvolanie proti uzneseniu č. k. 18 D 6174/1993-737 z 20. novembra 2012), avšak využitie možností daných účastníkom konania procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie ich práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priet'ahy (napr. I. ÚS 31/01).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v období po rozhodnutí ústavného súdu č. k. I. ÚS 321/2010-26 z 24. novembra 2010, avšak nemohol neprihliadnuť na skutočnosť, že posudzované konanie začalo 26. júla 1993, teda trvá už viac ako 20 rokov, pričom takáto dĺžka dedičského konania je už sama osebe celkom jednoznačne neprimeraná, keďže nesporne hraničí s denegatio iustitiae. Konanie notárskej komisárky v posudzovanom období bolo značne neefektívne (napr. došlo k zrušeniu uznesenia č. k. 18 D 6174/1993-737 z 20. novembra 2012). Okrem uvedeného aj

z chronológie úkonov (bod II tohto nálezu) vyplýva, že notárska komisárka bola v posudzovanom období opakovane bez akýchkoľvek zákonných alebo iných dôvodov nečinná, konkrétne napr. od 7. decembra 2010 do 22. júla 2011 (sedem mesiacov), od 13. februára 2012 do 11. mája 2012 (tri mesiace), od 26. júla 2012 do 2. novembra 2012 (tri mesiace). Uvedená nečinnosť notárskej komisárky nie je ničím ospravedlniteľná, pretože minimálne jeden rok nevykonávala vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ počas dedičského konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy a dohovoru (I. ÚS 41/02). Uvedené obdobie nečinnosti okresného súdu z hľadiska čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je netolerovateľné, keďže ústavný súd v danej veci už vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na bezprietahové konanie a prikázal vo veci konať bez prietahov, napriek tomu sa napadnutému konaniu nevenovala osobitná pozornosť a neprijali sa účinné opatrenia. Ústava pritom v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

Vzhľadom na uvedené dôvody a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie posudzovanej dedičskej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Sťažovateľ okrem vyslovenia porušenia označených základných práv tiež navrhol, aby ústavný súd svojím rozhodnutím prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov. Vzhľadom na to, že ústavný súd už vo svojom rozhodnutí č. k. I. ÚS 321/2010-26 prikázal okresnému súdu konať v dedičskej veci sp. zn. 18 D 6174/1993 bez zbytočných prietahov, neprichádzalo už do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde (m. m. II. ÚS 96/06, IV. ÚS 45/07, IV. ÚS 99/07), preto o uvedenom návrhu sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € najmä preto, že jeho právna neistota naďalej trvá a „*v rýchlosti a odbornosti vybavenia dedičskej veci sa nič nezmenilo*“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za primerané priznať mu v sume 6 500 €. Ústavný súd pritom prihliadol najmä na neobyčajne dlhé (viac ako 20 rokov) trvanie napadnutého konania, na skutočnosť, že v konaní č. k. I. ÚS 321/2010-26 už vyslovil porušenie označených práv sťažovateľa, prikázal vo veci konať bez zbytočných prietáhov a už priznal sťažovateľovi zadosťučinenie v sume 3 500 €. Ústavnému súdu tiež neušlo pozornosti, že aj vo vzťahu k inému účastníkovi napadnutého konania bolo vyslovené porušenie označených základných práv (pozri I. ÚS 403/2011), bolo priznané zadosťučinenie v značnej sume (10 000 €), napriek tomu dodnes nedošlo k právoplatnému skončeniu danej dedičskej veci. Podľa názoru ústavného súdu nemožno pripustiť, aby sa takým spôsobom, aký bol zistený v tejto veci, nerešpektovali a porušovali základné práva účastníkov konania pred všeobecným súdom (súdnym komisárom). Takýto prístup všeobecných súdov k rozhodnutiam ústavného súdu a k odstraňovaniu príčin vedúcich k záverom o porušovaní základných práv účastníkov je neakceptovateľný, pretože ohrozuje dôveru občanov k princípom právneho štátu (m. m. III. ÚS 158/07, III. ÚS 55/2013).

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie ústavnej sťažnosti z 3. februára 2013 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 3. septembra 2013). Za tri úkony vykonané v roku 2013 patrí odmena v sume trikrát po 130,16 € a režijný paušál trikrát po 7,81 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkove 413,91 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o trovách právneho zastúpenia sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. februára 2014